

Πρόσφατες νομολογιακές και νομοθετικές εξελίξεις σε σχέση με τη λειτουργία καταστημάτων τις Κυριακές

1. Πρόσφατη νομοθεσία - Άρθρα 49 και 50 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.5.2017)

Άρθρο 49 Τροποποίηση του ν. 4177/2013 «Κανόνες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων και της παροχής υπηρεσιών και άλλες διατάξεις» (Α' 173)

1. Μετά την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4177/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 1 Α ως εξής: «1Α. Επιπλέον, επιτρέπεται η προαιρετική λειτουργία εμπορικών καταστημάτων τις Κυριακές την περίοδο από το μήνα Μάιο έως και το μήνα Οκτώβριο, εκτός από τη δεύτερη Κυριακή του μήνα Αυγούστου, στις εξής περιοχές: α) Στο Δήμο Αθηναίων και β) σε περιοχές του Δήμου Πειραιά, της Περιφερειακής Ενότητας του Νοτίου Τομέα Αθηνών, του ιστορικού κέντρου Θεσσαλονίκης, όπως ορίζεται στην υπουργική απόφαση 3046/51009/1994 (Β' 833), και στην περιοχή γύρω από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης ορίζονται τα συγκεκριμένα όρια των περιοχών της περίπτωσης β' λαμβανομένης υπόψη της εμπορικής δραστηριότητας της κάθε περιοχής. Σε περίπτωση που η δεύτερη Κυριακή του Αυγούστου συμπίπτει με επίσημη αργία, η εξαίρεση του πρώτου εδαφίου μετατίθεται την προηγούμενη Κυριακή».

2. Η παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4177/2013 αντικαθίσταται ως εξής: «2. Με αιτιολογημένη απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Αντιπεριφερειάρχη, η οποία εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τοπικούς και συλλογικούς φορείς και ισχύει από το επόμενο έτος από τη δημοσίευσή της, ορίζονται με σαφή τρόπο οι περιοχές, στις οποίες επιτρέπεται προαιρετικά η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και άλλες Κυριακές, πλην των αναφερομένων στις παραγράφου 1 και 1Α, λαμβανομένων υπόψη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της περιοχής. Η απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη δύναται να αναθεωρείται ετησίως κατά το μήνα Δεκέμβριο και ισχύει για το επόμενο έτος από τη δημοσίευσή της. Σε περίπτωση μη έκδοσης απόφασης διατηρείται σε ισχύ η προηγούμενη ρύθμιση μέχρι την αντικατάστασή της από νεότερη.».

Άρθρο 50 Μεταβατική διάταξη για το άρθρο 49

Αποφάσεις Αντιπεριφερειάρχων, οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν τη δημοσίευση του παρόντος και ρυθμίζουν τη λειτουργία καταστημάτων τις Κυριακές, παραμένουν σε ισχύ και καταλαμβάνουν όλα τα εμπορικά καταστήματα.

2. Πρόσφατη νομολογία σχετικά με τη λειτουργία καταστημάτων τις Κυριακές

2.1. ΣτΕ (Ολ.) 100/2017

Πρόεδρος: Σ. Ρίζος

Εισηγητής: Δ. Μακρής

Δικηγόροι: Χ. Χρυσανθάκης, Ν. Δήμας, (δικηγόροι αιτούντων), Φ. Σπυρόπουλος, Φ. Λαδά, Ι. Παναγοπούλου-Πανοπούλου (δικηγόροι παρεμβαινόντων), Α. Γρηγορίου (Νομική Σύμβουλος του Κράτους), Χ. Τσιάβου (Πάρεδρος ΝΣΚ)

Λειτουργία καταστημάτων τις Κυριακές

Ακυρώνεται απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με τίτλο «Ορισμός τριών τουριστικών περιοχών της Ελλάδας, όπου επιτρέπεται πιλοτικά για ένα (1) έτος η προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και τις υπόλοιπες Κυριακές, πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4177/2013». – Νομιμότητα εξουσιοδότησης κατ' άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος – Εφαρμογή των άρθρων 2, 4, 5, 21, 22, 25 και 106 του Συντάγματος. - Στο πλαίσιο του χαρακτήρα του Συντάγματος κατοχυρώνεται για τους πάσης φύσεως εργαζομένους και απασχολούμενους (εξηρημένα ή ανεξάρτητα εργαζόμενους, ελεύθερους επαγγελματίες κ.λπ.) το δικαίωμα του ελεύθερου χρόνου και της απολαύσεώς του, ατομικά και από κοινού με την οικογένειά τους, ως τακτικό διάλειμμα της εβδομαδιαίας εργασίας.

1. ...

2. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της με αριθμό Κ1-1119/7.7.2014 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με τίτλο «Ορισμός τριών τουριστικών περιοχών της Ελλάδας, όπου επιτρέπεται πιλοτικά για ένα (1) έτος η προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και τις υπόλοιπες Κυριακές, πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4177/2013» (Β' 1859/8.7.2014).

...

9. Επειδή το Σύνταγμα ορίζει στο **άρθρο 2** ότι: «1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. 2. ... », στο **άρθρο 4** ότι: «1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. 2. ... », στο **άρθρο 5** ότι: «1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το

Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. 2. ...», στο **άρθρο 21** ότι: «1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. 2. ... 3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών... », στο **άρθρο 22** ότι: «1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. ... 2. ... », στο **άρθρο 25** ότι: «1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας» και στο **άρθρο 106** ότι: «1. Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη Χώρα, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας. Λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, από την ατμόσφαιρα και τα υπόγεια ή υποθαλάσσια κοιτάσματα, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή ιδίως της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών. 2. Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας. 3. ... ».

10. Επειδή από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, εν συνδυασμό ερμηνευόμενες, προκύπτουν τα ακόλουθα: Το Σύνταγμα αναγνωρίζει τον άνθρωπο ως υπέρτατη αξία, χάριν της οποίας υφίσταται και οργανώνεται η έννομη τάξη, θεσπίζει δε τα επί μέρους ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα για την διασφάλιση της επί ίσοις όροις ελεύθερης ανάπτυξεως της προσωπικότητας εκάστου και την απόλαυση των εννόμων αγαθών που αντιστοιχούν στο περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών (ΣτΕ 867/1988 Ολομέλεια). Στο πλαίσιο του χαρακτήρα αυτού του Συντάγματος κατοχυρώνεται για τους πάσης φύσεως εργαζομένους και απασχολούμενους (εξηρημένα ή ανεξάρτητα εργαζόμενους, ελεύθερους επαγγελματίες κ.λπ.) το δικαίωμα του ελεύθερου χρόνου και της απολαύσεώς

του, ατομικά και από κοινού με την οικογένειά τους, ως τακτικό διάλειμμα της εβδομαδιαίας εργασίας. Το δικαίωμα αυτό υπηρετεί την υγεία και την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας, με την φυσική και ψυχική ανανέωση που προσφέρει η τακτική αργία στον εργαζόμενο άνθρωπο εντός της κάθε εβδομάδας εργασίας (άρθρα 5 παράγραφος 1, 21 παράγραφος 3 του Συντάγματος). Συναφώς δε, προσφέρει και την δυνατότητα οργάνωσης της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής του, θέματα για τα οποία επίσης μεριμνά το Σύνταγμα (άρθρο 21 παράγραφος 3). Περαιτέρω, το αναφερθέν δικαίωμα προσλαμβάνει πρακτική αξία για τους εργαζομένους όταν αυτοί δύνανται, μόνοι ή από κοινού με την οικογένειά τους, να μετέχουν στην συλλογική ανάπαυλα μιας κοινής αργίας ανά εβδομάδα, ως τέτοια ημέρα δε έχει επιλεγεί, κατά μακρά διαμορφωμένη παράδοση, τόσο στην Ελλάδα όσο και στα λοιπά κράτη της Ευρώπης η Κυριακή, σχετιζόμενη με την χριστιανική θρησκεία (βλ. τη βασική απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας BverfG – BvR 2857 και 2858/07- της 1.12.2009, κυρίως κεφ. Β, ΙΙ. Βλ. επίσης και την απόφαση του Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου BverwG – 1C 25.84- της 15.3.1988). Ειδικότερα, με τον νόμο ΓΥΝΕ΄ (3455/1909, Α΄ 286/7.12.1909) καθιερώθηκε το πρώτον η Κυριακή ως γενική αργία, από τον κανόνα δε αυτόν προβλέφθηκαν, τόσο από τον νόμο αυτό όσο και από επόμενους, εξαιρέσεις για εργασίες και δραστηριότητες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, οι οποίες επιτρέπεται να ασκούνται και κατά τις Κυριακές και λοιπές αργίες. Κατά την θεσμοθέτηση των εξαιρέσεων, όμως, ο κοινός νομοθέτης δεν είναι ελεύθερος στις επιλογές του, αλλά οφείλει να λαμβάνει υπ' όψιν συγκεκριμένα κριτήρια και προϋποθέσεις, ούτως ώστε αφενός να μην ανατρέπεται ο κανόνας και αφετέρου οι εξαιρέσεις να επιβάλλονται από το δημόσιο συμφέρον, το οποίο συνίσταται όχι στην απλή επαύξηση του κέρδους ορισμένων επιχειρήσεων ή δραστηριοτήτων ούτε στην εξυπηρέτηση αναγκών που δύνανται να ικανοποιούνται ομαλά κατά τις εργάσιμες ημέρες αλλά στην εξυπηρέτηση βασικών αναγκών των πολιτών, των οποίων η ικανοποίηση δεν δύναται να ανασταλεί κατά τις Κυριακές και τις αργίες. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται α) ιδιωτικές εργασίες, οι οποίες υπηρετούν την απόλαυση ορισμένων βασικών αναγκών αναψυχής των πολιτών κατά τις αργίες (εστιατόρια και λοιπά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, λειτουργίες πολιτισμού) και β) η ανάγκη ορισμένων ιδιωτικών επιχειρήσεων να λειτουργούν συνεχώς (π.χ. εργοστασίων), για λόγους τεχνικούς, εν συνδυασμό

και με λόγους αφορώντες την οικονομική τους επιβίωση. Το ίδιο ισχύει για λειτουργίες, ασκούμενες από το Δημόσιο ή από τον ιδιωτικό τομέα, οι οποίες υπηρετούν ευθέως το δημόσιο συμφέρον, όπως την ασφάλεια των πολιτών, την υγεία (νοσοκομεία), την συγκοινωνία και επικοινωνία, την ύδρευση. Στο προαναφερθέν πλαίσιο πρέπει να ενταχθούν και λελογισμένες εξαιρέσεις επιβαλλόμενες για ορισμένους τόπους και ορισμένες περιόδους του έτους ως προς τον οικονομικό κλάδο του τουρισμού, και δη υπό την προϋπόθεση ότι οι εξαιρέσεις αυτές υπηρετούν τον βιώσιμο τουρισμό και δεν υπερβαίνουν τα όρια της αρχής της αναλογικότητας (άρθρο 25 παράγραφος 1 του Συντάγματος). Ειδικότερα, καθόσον αφορά τον τουρισμό, η απομάκρυνση από τον κανόνα της αργίας κατά τις Κυριακές επιχειρείται υπό την προϋπόθεση ότι α. η εξαίρεση αφορά σαφώς προσδιοριζόμενες περιοχές, στις οποίες η οικονομικοκοινωνική ζωή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον κλάδο του τουρισμού, β. οι εξαιρέσεις προσδιορίζονται με ακρίβεια κατά χρόνο και κατά το δυνατόν σε διάσπαρτες ημέρες ανά έτος, αναλόγως του χαρακτήρα της κάθε περιοχής και της τουριστικής περιόδου (θερινός, χειμερινός τουρισμός), ώστε να μην αναιρείται ο πυρήνας του προαναφερθέντος συνταγματικού δικαιώματος και γ. η κατ' εξαίρεση επιτρεπόμενη εργασία είναι πράγματι πρόσφορη για την εξυπηρέτηση του σκοπού της βιώσιμης τουριστικής αναπτύξεως. Οίκοθεν νοείται ότι η συνδρομή των εκτεθεισών προϋποθέσεων πρέπει να τυγχάνει πλήρους τεκμηριώσεως κατά την νομοθέτηση των εξαιρέσεων, ώστε, πλην των άλλων, να καθίσταται εφικτός και ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητάς τους.

11. Επειδή στο άρθρο 16 του ν. 4177/2013 (Α' 173) ορίζονται τα εξής: «1. Επιτρέπεται προαιρετικά η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων τις εξής Κυριακές: α) Την πρώτη Κυριακή κατά την έναρξη των χρονικών περιόδων της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση που η πρώτη Κυριακή συμπίπτει με επίσημη αργία, η δυνατότητα μετατίθεται την επόμενη Κυριακή. β) Τις δύο (2) Κυριακές πριν από την ημέρα των Χριστουγέννων. γ) Την Κυριακή των Βαΐων. 2. Με αιτιολογημένη απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Αντιπεριφερειάρχη, η οποία εκδίδεται εντός διαστήματος τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ορίζονται οι περιοχές, στις οποίες επιτρέπεται προαιρετικά η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και άλλες Κυριακές, πλην των αναφερομένων στην παράγραφο 1 λαμβανομένων υπόψη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) τα εμπορικά καταστήματα να έχουν

συνολική επιφάνεια εμβαδού, όπως αυτό αναγράφεται στο λογαριασμό παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, μέχρι διακόσια πενήντα (250) τετραγωνικά μέτρα, β) να μην ανήκουν υπό οποιαδήποτε νομική σχέση σε αλυσίδα καταστημάτων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων συμβάσεων δικαιόχρησης (franchise), γ) να μην λειτουργούν με συμφωνίες συνεργασίας τύπου «κατάστημα εντός καταστήματος» («shops-in-a-shop») και να μην βρίσκονται σε εκπτωτικά καταστήματα («outlet»), εμπορικά κέντρα ή εκπτωτικά χωριά. Εφόσον η προθεσμία των τριών (3) μηνών του προηγούμενου εδαφίου παρέλθει άπρακτη, ο Αντιπεριφερειάρχης υπέχει πειθαρχική ευθύνη σύμφωνα με τα άρθρα 233 και 234 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Η απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη δύναται να αναθεωρείται ετησίως, με απόφαση που εκδίδεται κατά το μήνα Ιανουάριο και πρώτη εφαρμογή τον Ιανουάριο του 2015. Εάν δεν εκδοθεί η απόφαση, ισχύει η προηγούμενη ρύθμιση.

3. α. Με την επιφύλαξη των ειδικώς οριζόμενων για τα καταστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 42 του ν. 1892/1990 (Α' 101) και στο άρθρο 14 του ν. 2194/1994 (Α' 34), κατά τη λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων τις Κυριακές, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζεται το πλαίσιο του ωραρίου του άρθρου 23 του ν. 2224/1994, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 3377/2005 (Α' 202).

β. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 2224/1994, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 3377/2005, αντικαθίσταται ως εξής: **"Το ανωτέρω πλαίσιο ωραρίου καθορίζεται για τις καθημερινές ημέρες μέχρι την 21:00 ώρα, το Σάββατο μέχρι την 20:00 ώρα και την Κυριακή από ώρα 11:00 έως ώρα 20:00."**». Ακολούθως, με το άρθρο 25 του ν. 4208/2013 (Α' 252) προστέθηκε στο άρθρο 16 του ν. 4177/2013 παράγραφος 4 ως εξής: «4. α) **Επιτρέπεται η απασχόληση των εργαζομένων σε εμπορικά καταστήματα που λειτουργούν σύμφωνα με τα ανωτέρω. Η απασχόληση των εργαζομένων στις περιπτώσεις αυτές είναι νόμιμη και αμείβεται σύμφωνα με τις κοινές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που ορίζουν πρόσθετη αμοιβή για εργασία κατά τις Κυριακές. Στους εργαζόμενους που θα απασχοληθούν κατά τις Κυριακές της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 δύναται να χορηγηθεί η αναπληρωματική ανάπαυση σε εργάσιμη ημέρα της εβδομάδας που προηγείται των Κυριακών αυτών.** β) Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από την ψήφισή της από την Βουλή των Ελλήνων». Τέλος, με την διάταξη της υποπαρ. 1α της παραγράφου Στ' 5 του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 (Α' 85) προστέθηκε στο ίδιο άρθρο του ν. 4177/2013 παράγραφος 5 ως εξής: «5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και

Ανταγωνιστικότητας που εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τοπικούς και συλλογικούς φορείς ορίζονται τρεις (3) τουριστικές περιοχές, όπου επιτρέπεται πιλοτικά για ένα (1) έτος η προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και τις υπόλοιπες Κυριακές, πέραν των αναφερομένων στην παράγραφο 1 του παρόντος χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος και χωρίς να απαιτείται απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη. Με όμοια απόφαση μπορεί να ορίζεται ο φορέας παρακολούθησης της δράσης για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων και κάθε άλλη λεπτομέρεια». Στην υποπαρ.1β της ίδιας παραγράφου Στ' 5 του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 ορίζεται ότι: «β. Η απόφαση της προηγούμενης υποπερίπτωσης εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου». Στην εισηγητική έκθεση του ν. 4254/2014 σχετικά με την προπαρατεθείσα νομοθετική εξουσιοδότηση αναφέρονται τα εξής: «Οι υποπαράγραφοι ΣΤ.1 έως και ΣΤ.19 αφορούν την άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό σε τέσσερις βασικούς κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας: Λιανεμπόριο, Επεξεργασία Τροφίμων, Δομικά Υλικά και Τουρισμό και προέρχονται κατά ένα μέρος από τις προτάσεις που διατύπωσε ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) από την εφαρμογή της εργαλειοθήκης (toolkit) στους τέσσερις αυτούς κλάδους, οι οποίοι εκπροσωπούν το 1/5 του ΑΕΠ της χώρας και αφορούν πάνω από 1 εκατ. θέσεις εργασίας ή το 1/4 του των συνολικών θέσεων εργασίας της Χώρας. ... Στην υποπαράγραφο ΣΤ.5. περιλαμβάνονται λοιπές διατάξεις σχετικές με την άρση περιορισμών στο λιανικό εμπόριο. Με την περίπτωση 1 προστίθεται στο ν. 4177/2013 εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας να εκδώσει απόφαση, εντός 3 μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, κατόπιν διαβούλευσης με τους τοπικούς και συλλογικούς φορείς, προκειμένου να επιτραπεί πιλοτικά σε τουλάχιστον τρεις τουριστικές περιοχές και για ένα έτος, η προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων όλες τις Κυριακές, χωρίς τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 16 και χωρίς την προηγούμενη απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη. Με την διάταξη αυτή δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής πιλοτικής λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων στις οριζόμενες με την Υπουργική απόφαση τουριστικές περιοχές για την εξαγωγή συγκριτικών αποτελεσμάτων και στοιχείων για τη λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές. ... ».

12. Επειδή, κατ' επίκληση της προδιαληφθείσης εξουσιοδοτικής διατάξεως της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του ν. 4177/2013 (που προστέθηκε με την υποπαρ.

1α της παραγράφου Στ' 5 του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014) εκδόθηκε η **προσβαλλόμενη απόφαση**, στην οποία ορίζονται τα εξής: «**Άρθρο 1 - Οι τρεις (3) τουριστικές περιοχές της χώρας, όπου επιτρέπεται πιλοτικά για ένα (1) έτος η προαιρετική λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και τις υπόλοιπες Κυριακές, πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρ. 16 του Ν. 4177/2013 είναι: 1. Περιφέρεια Αττικής και ειδικότερα: (α) Ιστορικό κέντρο Δήμου Αθηναίων, όπως αυτό προσδιορίζεται και οριοθετείται από το Π.Δ. 21.9/ 13.10.1979 (ΦΕΚ Δ' 567) όπως ισχύει. (β) Δήμος Ραφήνας-Πικερμίου. 2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα: (α) Ιστορικό κέντρο Δήμου Θεσσαλονίκης, όπως αυτό προσδιορίζεται και οριοθετείται από την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3046/51009/14.10.1994 (ΦΕΚ Β' 833). (β) Περιφερειακή ενότητα Χαλκιδικής 3. Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και ειδικότερα: (α) Δήμος Ρόδου (β) Δήμος Κω (γ) Δήμος Σύρου-Ερμούπολης (δ) Δήμος Μυκόνου (ε) Δήμος Θήρας. Άρθρο 2 - Ορίζεται ως φορέας παρακολούθησης της δράσης για την εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων, τόσο κατά την εφαρμογή της πιλοτικής περιόδου του ενός έτους, όσο και αμέσως μετά την λήξη εφαρμογής του μέτρου, η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος. Άρθρο 3 - Η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος διαβουλεύεται με τοπικούς φορείς των καθορισμένων περιοχών εφαρμογής του μέτρου και με εκπροσώπους συλλογικών φορέων (όπως ΚΕΔΕ, ΕΝ.Π.Ε, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΣΕΤΕ, ΣΕΛΠΕ και Εμπορικούς Συλλόγους) και υποβάλλει σχετικά πορίσματα περιοδικά και οριστικές προτάσεις με τη λήξη της πιλοτικής εφαρμογής στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου».**

13. **Επειδή εν προκειμένω, με την εξουσιοδότηση του ν. 4254/2014, και ανεξαρτήτως λόγων αναφερομένων στο δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας των χριστιανών το θρήσκευμα πολιτών, προσβάλλονται, εξ επόψεως μεν ουσίας, οι εκτεθείσες στην 10η σκέψη συνταγματικές αρχές, όπως ειδικότερα αυτές ερμηνεύθηκαν και εν σχέσει με τον κλάδο του τουρισμού, εξ επόψεως δε τύπου, διότι η εξουσιοδότηση αυτή αντιτίθεται στην παράγραφο 2 άρθρου 43 του Συντάγματος, καθόσον η αναφορά της σε «τρεις τουριστικές περιοχές», χωρίς ειδικότερο και συγκεκριμένο προσδιορισμό είναι αόριστη. Συνεπώς, η βασισθείσα στην εξουσιοδότηση αυτή προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση είναι μη νόμιμη.**

14. Επειδή κατόπιν των προηγούμενων, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.